

Asia: VN/29108/2023

Lausuntopyyntö pakoterikodirektiivin täytäntöönpanoa koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Syyttäjälaitos kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä. Syyttäjälaitoksella on ollut työryhmässä edustus ja Syyttäjälaitos on siten saanut esittää näkemyksensä työryhmän mietinnöstä ilmenevistä tunnusmerkistöistä, seuraamuksista ja hyödyn menettämistä koskevista säännösehdoituksista. Syyttäjälaitos katsoo ehdotettujen ratkaisujen vastaavan direktiivissä asetettuihin vaatimuksiin ja direktiivin tavoitteisiin.

Törkeän pakoterikoksen kvalifointiperusteiden osalta Syyttäjälaitos haluaa korostaa kohdan 2 mukaisen perusteen (rikoksen kohteena olevien varojen, taloudellisten resurssien, palvelujen tai liiketoimien huomattavaa arvoa) merkitystä. Nykyisin sovellettavassa säännöstelyrikoksessa tällaista perustetta ei ole. Oikeuskäytännössä tilanteita, joissa kohde on arvokas, on arvioitu kahdella eri tavalla. Osa tuomioistuimista on katsonut pakotteiden vastaisen viennin kohteena olleen esineen arvon osoittavan, että asiassa on tavoiteltu huomattavaa hyötyä ja osa taas katsonut, ettei omaisuuden arvo ole hyödyn näkökulmasta ratkaiseva arviointikriteeri. Ehdotettu törkeän pakoterikoksen muotoilu selkeyttäisi oikeustilaa merkittävästi ja mahdollistaisi huomattavan arvokkaan kohteen osalta tunnusmerkistön täyttävien tekojen arvioimisen törkeinä rikoksina huolimatta siitä, mitä tavoitellun hyödyn tulkitaan tarkoittavan.

Oikeushenkilön rangaistusvastuun osalta Syyttäjälaitos yhtyy mietinnössä esitettyyn näkemykseen, että ehdotetun yhteisösakon määrää koskevan poikkeussäännöksen tulee jäädä väliaikaiseksi. Oikeushenkilön rangaistusvastuuta sääntelevän 9 luvun uudistamiseen on ryhdyttävä mahdollisimman pian. Mietinnössä on todettu, että lakivaliokunta on usein korostanut, että yksittäisen unioni-instrumentin seurauksena ei ole perusteltua ryhtyä toteuttamaan alaltaan ja vaikutukseltaan laaja-alaisempia rikosoikeudelliseen lainsäädäntöön kohdistuvia muutoksia. Oikeushenkilön rangaistusvastuun osalta kapeampia poikkeuksia on kuitenkin jo jouduttu tekemään esimerkiksi rikoslain 40 luvun unionin varojen väärinkäyttöä koskevan kriminalisoinnin yhteydessä ja samoin joudutaan toimimaan tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Mietinnössä mainittu ympäristörikodirektiivi asettaa vastaavanlaisia vaatimuksia. Sen sijaan, että jokaisen instrumentin kohdalla päädytään tekemään kansalliseen lakiin poikkeus pääsääntöihin, voisi olla aiheellista saattaa pääsäännöt vastaamaan unionin oikeuden vaatimuksia.

Koivisto Ari-Pekka
Syyttäjälaitos

Mattila Mari
Syyttäjälaitos